

PRÁCE Z LET 1984-1988

Tvorba Miloše Šejna je motivována i určována potřebou artikulovat vzájemnost přírodního a lidského, učinit komunikovatelným jeho osobní vztah k přírodě a dát mu obecnější platnost. Příroda je pro umělce kvalitou i hodnotou absolutní a on do ní vstupuje nikoliv: jako pozorovatel, ale jako účastník. V starších Šejnových dílech byla patrná snaha formalizovat vnímání přírodních situací a procesů, třeba v prekonceptuálních fotografických sériích, počínajících již kolem roku 1962, ale také v tak oproštěných, "odestetizovaných" činnostech jako jsou sběry přírodních pigmentů z různých míst či barvení kusů textilií (posléze adjustovaných jako obrazy) v železité vodě nebo bahnisku některé lokality. Umělec se ale nikdy nepodřizoval konceptualistické striktnosti, stejně důležitým rysem jeho, práce je aktivní uplatňování vlastní fyzické, doslova tělové přítomnosti. Mnohé z jeho fotografických sérií byly de facto subjektivním dokumentem putování (které u nás asi jako první tematizoval), jiné vznikaly jako jakési korelace přírodního děje a lidského pohybu (Zebín a Měsíc, 1982) nebo dokumentovaly expresivní osvětlování a "zviditelňování" prostoru jeskyně ohněm (Mažarná, 1982; Pekárna, 1986) a tak zároveň odkazovaly k pravěkým osídlením těchto míst i k rituálům jejich tehdejších obyvatel. Ještě výraznější je tělový aspekt u řady realizací na papíře, vznikajících od roku 1982, ať již mají podobu knih či velkých kreseb. Záznamy Kamenem o kámen byly zrovna tak tělovou akcí jako stopou přírodního materiálu in situ, rozměrné kresby, v nichž je otisk (třeba skály, části potoka apod.) kombinován se záznamy, prováděnými, přírodními pigmenty, nalezenými na stejném místě, jsou raportem subjektivní, spontánní akce i daností prostředí. Tyto práce na papíře, někdy ještě v ateliéru konfrontované s uměle vytvořenou strukturou geometrické, lineární kresby, stejně jako nejnovější realizace na pružném textilu, mají určité morfologické podobnosti s některými projevy neoexpresivní či postmodernistické malby. Myslím ale, že je to právě jen podobnost, i když mimořádně zajímavá. Východiska, smysl a záměr Šejnovy tvorby jsou jiná. Skutečně blízcí jsou mu ti postkonceptuální tvůrci, kteří si našli nezaměnitelnou podobu artikulace lidské přítomnosti v přírodě, ať je to Hamish Fulton s lyrickým, subjektivním dokumentováním putování, Wolfgang Laib s rituálovým sbíráním a výstavní prezentací takřka nehmotných rostlinných pylů či Milan Maur, přesně zaznamenávající detaily přírodních procesů, odehrávajících se ve vymezeném prostoru, počínaje proměnami stínu a konče třeba průlety ptáků. Šejnovy poslední záznamy, to jsou jakési rudimentární znaky krajiny, formované v bezprostřední interakci s ní. Nad dílem těchto autorů se mám vybavit slovo, které není v současném umění příliš oblíbené - pokora. Snad bychom měli správněji říci aktivní pokora, nevylučující uplatnění umělcova subjektu při vzniku díla, pokora jako předpoklad i součást partnerství člověka a přírody.

Jiří VALOCH

Vodopád Javoří potok v Krkonoších 18. 7. 1987
nalezené, pigmenty na papíře, délka 11,8 m

Na následujících dvou stranách Stopy železa, 1987 nalezené
pigmenty na textilu, detail a instalace

text katalogu